

Обґрунтування
до питання про прийняття постанови НКРЕКП
«Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи»

Положеннями глави 8 розділу XIV Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493 (із змінами) (далі – Кодекс ГТС), визначено принципи нейтральності балансування, згідно з якими оператор газотранспортної системи не повинен отримувати фінансову вигоду або зазнавати фінансових втрат унаслідок сплати та отримання плати за добовий небаланс та вчинення балансуючих дій, пов'язаних зі своєю діяльністю з балансування.

На сьогодні Кодексом ГТС передбачено поетапне запровадження плати за нейтральність балансування.

На першому етапі, що припадає на газові роки 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 та 2022/2023 передбачено, що плата за нейтральність балансування, розрахована Оператором ГТС згідно з вимогами Кодексу ГТС, має інформативний характер, не стягується та не виплачується. На такому етапі передбачається можливість моніторингу розрахунку плати за нейтральність відповідно до вимог, визначених Кодексом ГТС.

Так, у зв'язку з аналізом доходів та витрат, які включаються Оператором ГТС до розрахунку плати за нейтральність, Департаментом із регулювання відносин у нафтогазовій сфері було виявлено необхідність у конкретизації та вдосконаленні положень Кодексу ГТС в частині передбачення заборони на включення заборгованості замовників послуг транспортування за добовий небаланс та резерву сумнівних боргів до складових витрат Оператора ГТС, пов'язаних з балансуванням.

Крім цього, на другому етапі, який відповідно до положень Кодексу ГТС припадає на 2023/2024 газові роки, передбачено обов'язкове стягнення на користь Оператора ГТС або виплату Оператором ГТС плати за нейтральність, проте один раз за підсумками року у строк до 01 січня.

Оскільки можуть бути ситуації, при яких замовники послуг транспортування, розривають договірні відносини з Оператором ГТС протягом року до настання терміну застосування плати за нейтральність (стягнення з замовників послуг транспортування або її виплати з боку Оператора ГТС), виникає необхідність внесення змін до Кодексу ГТС. Так, Департаментом із регулювання відносин у нафтогазовій сфері пропонується вдосконалити положення Кодексу ГТС шляхом виключення другого етапу впровадження плати за нейтральність та одночасного переходу на третій, при якому плата за нейтральність застосовуватиметься за результатами кожного місяця.

Разом з тим до НКРЕКП надійшли звернення від суб'єктів ринку природного газу (ТОВ «Оператор ГТС України», Асоціації «Газові трейдери України», Асоціації «Надрокористувачі України» та Асоціації газовидобувних компаній України) щодо необхідності відтермінування запровадження обов'язкових етапів плати за нейтральність балансування, починаючи з 2023/2024 газового року у зв'язку з негативним впливом на учасників ринку природного газу наслідків військової агресії проти України.

Слід зазначити, що передумовами ефективного впровадження плати за нейтральність балансування є стабілізація фінансового стану Оператора ГТС, а також ринку природного газу в цілому, зокрема в умовах воєнного стану.

Таким чином, вбачається необхідність відтермінування обов'язкового етапу впровадження плати за нейтральність на один газовий рік шляхом внесення змін до Кодексу ГТС.

У зв'язку із зазначеним, керуючись положеннями статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Департаментом із регулювання відносин у нафтогазовій сфері було розроблено проєкт постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи» (далі – Проєкт постанови).

Варто зазначити, що на виконання положень статті 15 Закону про НКРЕКП та положень глави 3 Порядку проведення відкритого обговорення проєктів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.06.2017 № 866, 25.09.2023 відбулися відкриті обговорення вищезазначеного Проєкту постанови, під час яких були розглянуті надані суб'єктами ринку природного газу пропозиції та зауваження до Проєкту постанови.

Враховуючи вищезазначене, Департамент із регулювання відносин у нафтогазовій сфері пропонує прийняти постанову НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи».

**Директор Департаменту із
регулювання відносин
у нафтогазовій сфері**

Олександр КОСЯНЧУК

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про внесення змін до Кодексу
газотранспортної системи

Відповідно до статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» та статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Унести до глави 8 розділу XIV Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823, такі зміни:

пункт 3 доповнити новим абзацом такого змісту:

«Кошти, які були виплачені або підлягають оплаті оператору газотранспортної системи у зв'язку із розрахунками за несанкціонований відбір природного газу, а також витрати оператора газотранспортної системи на покриття несанкціонованого відбору з газотранспортної системи не враховуються під час застосування положень цієї глави.»;

пункт 4 після абзацу четвертого доповнити новим абзацом п'ятим такого змісту:

«Доходи, визначені цим пунктом, не зменшуються на заборгованість замовників послуг транспортування за добовий небаланс та резерв сумнівних боргів.».

У зв'язку з цим абзаци п'ятий та шостий вважати відповідно абзацами шостим та сьомим;

в абзацах першому та третьому пункту 9 слово, цифри та символ «та 2022/2023» замінити знаком, цифрами, символами та словом «, 2022/2023 та 2023/2024»;

пункт 10 виключити.

У зв'язку з цим пункти 11 та 12 вважати відповідно пунктами 10 та 11.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

Костянтин УЩАПОВСЬКИЙ